

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODUKU.

Letnik II.

V Ljubljani 15. januarija 1901.

Št. 2.

Sloga.

Brez skupnega sodelovanja posvetne in duhovske inteligence ni mogoč pravičen razvoj v naših najvažnejših javnih zadevah. Ta stavek je vodilo našega lista. Ker se pečamo izključno s šolstvom in rade volje prepuščamo druga polja drugim listom, se nam gre v javnem oziru edino za šolsko vprašanje. To pa delimo v te-le glavne dele: 1. Pridobivanje in vzgoja učiteljskega naraščaja; 2. Stališče ljudskega učitelja v službi in z ozirom na druge stanove; 3. Smeri učiteljevega delovanja v šoli in izven nje; 4. Pedagoško-didaktiški značaj ljudske šole.

Kjerkoli v teh ozirih potrskamo, pa zadenemo ob temeljno resnico, da se mora vpoštovati najstarejši in — recimo, kar je očitno kot beli dan, — najvplivnejši kulturni element našega naroda, namreč duhovstvo. Postavimo se za trenutje na stališče ljudi, ki presojuje vse z zgolj naravnega razgleda, ki torej ne vpoštujejo pri katoliškem duhovstvu njegovega zakramentalnega značaja. Pa se vprašajmo: Ali je mogoče vspešno izobraževalno delo med našim narodom, če se ne vpoštevata duhovstvo? Ali je mogoče, da si ohrani učitelj sebi nujno potrebno avtoriteto v izvrševanje svoje naloge, če se ne teži po slogi med njegovim in duhovskim delovanjem? Ločujmo dobro med osebami in med delovanjem. Sloga se mora tikati delovanja obeh stanov, potem je še-le možna resnična sloga med osebami. Povdarjala se je sloga med duhovniki in učitelji nebrojnokrat in neštevilno kupic se je že

izpraznilo v proslavo te ideje. Vse premalo se je pa povdarjalo, za kaj se gre. Sloga in nesloga se je splošno pojmovala večinoma le po zunanje. Če se duhovnik in učitelj pozdravljata, govorita par besedij, ko se srečata, če drug proti drugemu ne nastopata trdo, pa se trdi: pri nas je sloga. Taki zunanji pojavi so pa le preveč odvisni od osebnih lastnostij in od raznih okoliščin, ki so zvezane z osebami, da bi se moglo govoriti o kakem zaresnem notranjem soglasju.

Ne bojimo se izreči javno in odkrito: Naš namen je, delovati za soglasje duhovnika in učitelja po njunem delovanju. Ideja obojnega delovanja mora biti ena in ista; potem pride že samo po sebi soglasje med osebami. Kjer ga ni, se še ne dá sklepati samo iz tega, da je ta ali drugi del v zmoti. Osebna sloga ali nesloga ima le prečesto drugod svoje razloge, nego v temeljnih idejah; le prevečkrat odločuje pri nji človeška slabost, strast v vseh njenih oblikah. Slabostij je pa lahko dobiti na obeh straneh.

Obrnimo prav ob kratkem to svojo trditev na tiste točke, ki smo jih navedli pričetkom tega članka! Sloga se mora kazati v delovanju vsestranski odkrito brez hinavstva, pa tudi brez ozirne boječnosti.

Zato je pa treba najpreje mlademu učiteljskemu naraščaju zavedati se, česa je treba. Napolniti mu mora um, voljo in srce trdna, neupogljiva zavest, da se pripravlja za pouk in vzgojo nežne dece katoliškega slovenskega naroda in da bi bil že v početku nesposoben za tako delovanje, ako bi mu manjkalo kaj gledé na katoliško, ali na slovensko zavest. Prepričan mora biti, da vzgoja za srečno večnost, kateri v prvi vrsti služi duhovski poklic, ni in ne sme biti v nobenem nasprotju s šolsko vzgojo, marveč da ima šola tudi po svoje služiti ti najvažnejši vzgoji. Zato je treba, da mladi učiteljski naraščaj temeljito pozna nauke katoliške vere, se točno izobrazí v znanstvenem boju proti njenim sovražnikom in se z vso vnemo vdeležuje verskega življenja.

Gledé na stališče ljudskega učitelja nam bo po tem, kar smo že rekli, lahko zadeti pravo. K inteligenci spada, toda najozje je spojen z ljudstvom. Njegov stan ne sme biti od zgoraj postavljen med ljudstvo, marveč mora biti ž njim organski zvezan; rasti mora iz njega; poznati se mu mora, da so njegove korenine v ljudstvu, ki potrebuje šole za svoje otroke, izobrazbe in napredka, seveda pa v tistem smislu, ki se prilega njegovemu prepričanju. Duhovski in učiteljski stan zastopata inteligenco med ljudstvom. Če je delovanje obeh res složno, bosta tudi oba varovala drug drugemu potrebno čast in veljavo.

S tem je že zvezano, kako sodimo o smereh učiteljevega delovanja. S katoliškim prepričanjem našega ljudstva je že dan temelj in okvir vsemu napredku. Drugod se ne sme začeti nego na katoliškem temelju, drugam se ne sme težiti, nego po smereh, ki jih vklepa v sebi katoliška vera. Saj tudi višje nobena sila ne more segati, nego sega dejanski živa katoliška vera. Nepravilno je v tem oziru, če se sodi o ljudstvu, da nima izobrazbe. Ima jo in sicer najvišjo, kar je je možno, v svojem katoliškem naziranju o svetu in življenju. Vse, kar se imenuje sicer izobrazba, more le v tem že danem obzorju uglabljati, izpopolnovati, v posamnostih razširjevati. Smeri katoliškega učitelja se torej popolnoma krijejo s smermi katoliškega duhovnika. Oba

delujeta ob ljudeh, vstvarjenih od Boga in zanj. Hočeta ga izpopolniti, vsorvrševati v napredku, katerega prvi konec je zemlja, drugi pa nebesa.

Pedagogiško-didaktiški značaj ljudske šole tudi zahteva soglasja med učiteljem in duhovnikom. Tu ne mislimo samo gledé na vzgojna sredstva, da naj se namreč z ozirom nanje med seboj podpirata oba vzgojna stanova; marveč povdarjamo zlasti to, da morata imeti oba popolnoma jednake nazore o človeški naravi, kakor nas uči krščansko modroslovje in razodeta božja resnica in da morata tudi v pripomočkih, s katerimi se dá spopolnovati ta narava, biti edina. Zelo važno se nam zdi ravno to, ker je napačno dušeslovje zmedlo najpoglavitnejše nazore o značaju človeške narave in je zato tudi novodobna pedagogika zašla na napačna pota. O priliki porečemo o tem kaj več.

Želimo pa, naj naši prijatelji razmišljajo o teh vprašanih in nam sporočé kaj svojih mislij o tem. S skupnim pametnim sodelovanjem bo gotovo prodrla povsod resnica, da ni nenaravnejšega, nego boj med duhovskim in učiteljskim stanom.

Splošna obravnava berilnih vaj z ozirom na formalne stopnje.

(Konferenčna razprava.)

(Konec.)

III. Z gori navedenimi vajami pa ni še vse storjeno. Skrbeti moramo dalje, da otrok to, kar se je naučil, tudi trdno in jasno obdrži v glavi; zato mu ne smemo pustiti posameznih predstav v duhu razdruženih, marveč zediniti se morajo le-té po svoji vsebini v večje ali manjše skupine. Ako misli združujemo, zvezujemo, — ne pozabimo jih tako hitro. Združitev nastane s tem, da primerjamo med seboj predstave (podobe) in posnemamo iz njih slične znake. Sorodne slike se zvežejo druga z drugo, ena spominja nehoté na drugo. Na tej stopnji naj se učenec vadi vstvarjati pojme (abstrahirati), misliti. Otrok še ne zna abstraktno misliti, njegovo predstavljanje je navezано na konkretne stvari. Zato naj slične stvari med seboj primerja in potem skupne splošne znake izrecno skupaj sestavlja. — Tretja formalna stopnja — združitev (asocijacija) ima torej nalogo, da primerja; ona spaja in združuje enorodne stvari zato, da dobi nekaka duševna središča in posebno pa, da abstrahira pojme.

V koliko se naj ta stopnja vporablja pri obravnavi beril, je zavisno od kakovosti berila. Največkrat se rabi pri berilih realistiške vsebine, zlasti prirodopisne. Tu sestavljamo skupine, spravljamo skupaj, kar je sorodnega. Pri zgodovinskih sestavkih treba posamezne dogodke razvrstiti z različnih stališč, treba primerjati med seboj razne dobe, n. pr. življenje Starih Slovanov z današnjimi i. t. d.

Pri berilih moralno-pripovedne vsebine je treba na tej stopnji pogovarjati se z učenci o značajih posameznih oseb, nariše naj se jim slika njihove nravi ter primerja značaje z drugimi že znanimi. Tako n. pr. se pri berilu „Mladi Vukasovič“ zberó skupaj vse lastnosti značaja, ki so jih otroci spo-

znali z naziranjem: marljiv, ukaželjen, lepega vedenja, skromen, pogumen, hraber, zmeren, zdržen, varčen, dobrosrčen, hvaležen i. t. d. Berilo „Kravar“ daje priliko zbrati lastnosti: lahkomišljen, nemaren, zanikern, brezbrizen, neubogljiv, brezvesten, jezen, togoten, neusmiljen, surov. Pri berilih ctiške vsebine naj se vpletejo v razgovor tudi verske resnice in verski nauki. N. pr. pri berilu „V slogi je moč“: Zoper katero zapoved Božjo so grešili prepirljivi sinovi? Kaj vse prepoveduje Bog v peti zapovedi? Kaj zapoveduje ta zapoved? (Živeti z bližnjim v miru in slogi.) Kakšno plačilo bo prejel miroljubni? (Blagor mirnim, ker otroci božji bodo imenovani.) Imenuj kak vzgled iz svetega pisma, ki nas uči miroljubnosti. (Kajn in Abel. Abraham in Lot. Jožef in njegovi bratje.) — Pri berilu „Bodi usmiljen“. Kaj obljubuje Bog usmiljenim? Kaj čaka neusmiljene? Kaj bomo slišali na sodni dan? — Tudi sorodna si berila naj se postavijo drugo poleg drugoga, n. pr.: Katero berilo vas še spominja miroljubnosti? („Povračuj hudo z dobrim!“) V koliko sta si sorodni berili „V slogi je moč“ in „Povračuj hudo z dobrim“? Pokazati je surovost berila „Bodi usmiljen“ z berilom „Kruh in voda“; sorodnost med berili: „Varčnost“ in „Skopulja“; „Belizar“ in „Ljubezen do domovine“ i. t. d. Primerjati so značaji oseb v teh berilih.

Na ta način zvezujemo na tej stopnji sorodne si predstave:

„Eins muss in das And're greifen,
Eins durch's And're blühh und reifen.“

VI. Četrta formalna stopnja ima sledečo nalogo: vsaka stroka pouka zbiraj sebi lastne predstave in jih uvrščuj v svoj sestav ali zistem. A ker se ljudska šola ne peča s zistemi, imenuje se ta stopnja le posnetek, povzemek ali povzetje. Povzemanje obstoji v tem, da vsako novo načelo, pravilo, ki ga izvajamo iz berilnih vaj, spravimo z že znanim načelom, pravilom v višji red, v višjo vrsto, da ga uvrstimo, vredimo na pravo mesto. Sestav se sicer največkrat vporablja pri prirodopisnem pouku. Tam uvrščujemo živali in rastline v višje vrste in rede, tako da se sestav vedno bolj izpopolnjuje. Pa tudi pri berilih pripovedne, zgodovinske in moralne vsebine lahko vporabimo to stopnjo in sicer tako, da n. pr. izvajamo poglobljitveno misel, ki je skrita v berilu. Treba je s primernimi vprašanji dovesti učence do tega, da naposled spoznajo glavni namen, temeljno misel berila. Iz berila „Mladi Vukasovič“ bi bila povzeti n. pr. glavna misel: Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro na zemlji. — Iz berila „Vrbsko jezero“: Ne odlašaj spreobrnjenja, da ne bo prepozno! — „Kruh in voda“: Kar nimaš rad, da bi drugi tebi storili, tudi ti drugim ne stori. — „Solon in Krez“: Človeško življenje je spremenljivo, zato ni noben človek srečen imenovati pred smrtjo itd.

Dobre lastnosti značaja, ki se nahajajo po berilih, zberemo in uvrstimo polagoma v sestav dolžnosti kristjanove. Tako zberemo lahko tudi vzglede, ki so raztreseni v posameznih berilnih vajah in uvrstimo vsak vzgled v vrsto, ki so si jih učenci že prisvojili ali pa ga podredimo novemu načelu, ali izvajamo iz njih kak splošen nauk ali resnico, pregovor ali izrek i. t. d. N. pr.: Kaj smo se učili o slogi? („Sloga pravo moč rodi.“) Kaj pripravlja nesloga ljudem? (Zadrega, škode, nemir.) To so ljudje že davno pred nami

izkusili. Da bi se pa ta resnica nikoli ne pozabila, spravili so jo v pregovor. Kako se glasi? (Sloga jači, nesloga tlačí.) — Kako so živeli sinovi med seboj? Kdo je vedel za to? Kaj so hoteli hudobneži? (Okoristiti se.) „Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.“ — Kako je ravnal deček kravar z živino? (Neusmiljeno.) Katere besede ste se učili, ki merijo na ravnanje z živino? („Žival je vsaka Božja stvar, zato ne muči jo nikdar.“) Tudi sveto pismo omenja ravnanje z živino. Kako? (Pravični skrbi tudi za svojo živino; hudobni pa je neusmiljenega srca.“)

Na tej stopnji moremo tudi še iz glavne misli poiskati berilu drug primeren napis, namesto onega, ki je v knjigi. N. pr.: Kakšnega dečka nam kaže berilo „Kruh in voda“? (Trdosrčnega.) Kako bi se dalo to berilo drugače nasloviti? (Trdosrčnost.)

V. Zadnja stopnja je vporaba, ali kakor jo nekateri imenujejo, metoda, po naše bi rekli: kažipot. Da učenec lahko razpolaga z znanjem, na to delujeta že združitev in uvrščevanje ali urejanje, vendar je peta pa stopnja prav za prav tista, ki naj učini, da to, kar učenec zna, tudi lahko prosto vporabi. K temu je treba vaje. Ako smo obravnavali n. pr. berilo „Rudolf Habsburški“, njegovo pot na lov, kako je srečal duhovnika s sv. popotnico in kaj je potem storil, sedaj lahko zahtevamo, da očrtajo učenci na podlagi tega, kar so se učili, na kratko življenje Rudolfa Habsburškega. Tako je storiti pri vsakem berilu, ki nas seznanja z mišljenjem v njem delujočih oseb. Še drugače je vporabna peta stopnja in sicer s tem, da pripravljamo učence za praktično delovanje; da bodo enkrat kot udje cerkve, države, soseske spričevali, da so se v šoli učili za življenje. V ta namen je izvajati nauke, ki jih podajajo berilne vaje. N. pr.: Kaj nas uči modri in značajni Solon? (Ne zataji nikdar iz človeških ozirov svojega prepričanja, tudi takrat ne, kadar bi imel radi tega škodo trpeti. Značajnost! — Ne prilizuj se! Ne bodi dobičkaželjen, lakomen, in sebičen!) Kaj se učimo od Kreza? (Ne zametuj nikdar resnice, tudi ne, če bi ti hudo dejalo. Ne zaupaj v bogastvo in srečo.)

Dalje je treba učence navajati do tega, da bodo zadobljena načela obrnili na svoje osebne razmere, na sé. Kakor n. pr. pri berilu „Sv. Ciril in Metod“, kjer se otrokom razloži in pokaže, kaj se še dandanes stori za razširjanje sv. evangelija in naj se otroci podučé, kako vsak po svojem lahko prispeva tem plemenitim težnjam. Berilo „Občina“ daje priliko govoriti o dolžnostih, ki jih imajo občani, torej tudi — otroci.

Tudi to se more goditi v šoli, da učencu postavimo pred duševno okó, kakor bi on sam bil v tem ali onem položaju in da ga potem bodrimo da bi ravnal po zadobljenih načelih. N. pr.: dečku kravarju so podobni vsi oni, ki imajo varovati otroke, pa so zanikrni, brezvestni, brezbrizni — in ne storé svoje dolžnosti. Kdo je potem kriv, ako se otrokom kaj zgodi ako se poškodujejo? Kaj boste storili vi, kadar boste imeli varovati svoje male bratce in sestre? — Berilo „Povračuj hudo z dobrim“: kateri nauk si boste sedaj zapomnili? Kako se boste obnašali do svojih tovarišev, součencev? Kaj boste storili, če bi kdo začel prepirati se z vami? i. t. d.

To je na kratko vsebina formalnih stopinj in nepopolen poskus, kako jih vporabljeni pri obravnavi berilnih vaj. Omeniti je še, da ni vsako berilo brez izjeme sposobno za vse formalne stopnje. So berilne vaje, pri katerih morejo odpasti nekatere stopnje in se vporablja le prva in druga; pri drugih berilih zopet se morejo zadnje tri stopnje spojiti v eno, tako, da se združuje, uvrščuje in vporablja ob enem. Vsako malenkostno, manj pripravno berilo nikar raztezati na vse formalne stopnje. Kjer bi le-té delale silo tvarini, kjer bi se pretiravalo, kjer bi se cepila dlaka; ondi bi se poučevanje ne pospeševalo, ampak bilo bi tako postopanje le umetna igrača. Vseh petero formalnih stopinj je vporabiti le pri važnih, pripravnih berilih, katera so pomenljiva za vzgojo in pouk.

Razvidno je pa tudi, da formalne stopnje ne podajajo nič novega. Sučejo se le okoli starih, nam že znanih didaktičnih pravil in načel, ki smo jih v večji ali manjši meri že dosedaj izkoriščali.

Da se pa nam vidijo kakor nova prikazen, to izvira iz tega, ker se je pridjalo temu učnemu postopanju dosedaj bolj ali manj neznanu znanstveno-doneče ime in pa zato, ker ni bilo v navadi izvajati tega postopanja iz dušeslovja. Marsikateri, ki je uravnaval svoje poučevanje natančno, z vnemo in ljubeznijo, storil je nevedé kar zahtevajo formalne stopnje. Tako veljajo tudi tukaj besede pesnika:

„Was nicht der Verstand der Verständigen sieht,
Das übet in Einfalt ein kindlich Gemüth.“

Hedvika Šarec.

Nekaj karakteristike.

Pred nami leži 1. številka „Učit. Tovariša“ dvajsetega stoletja. Nadejali smo se, da sedaj po volitvah, ko se ohladi kri in umiré živci kandidatu in agitatorjem, podadó kaj užitnega in prebavljivega, da bode ž njimi mogočna mirna, trezna beseda ... Toda varali smo se, zelo varali. To nam priča 1. številka t. l. in sram nas je, ker smo jih tako slabo poznali čestite gospode Zaveznike in smo dolgo mislili, da so boljši kakor so se kazali in se kažejo sedaj. Sodeč jih po tej številki, opazimo dušno stanje Tovariševcev takoj, brez vseh drugih pripomočkov. Pred vsem jih navdaja slepa strast, brez mejno sovraštvo do duhovščine in krščansko mislečega učiteljstva, podliterorizem napram učiteljem in učiteljicam, ki se smejejo Jelenčevi nezmotljivosti, smešna oholost, ostudno farizejstvo, umazanost i. dr. ... Zdi se nam, kakor bi se bil Jelenc svojega poraza še-le sedaj popolnoma zavel in začel besneti. Spravil se je na naš list in grozi vsakemu, ki bi bil naročnik našega lista, da ga javno osramoti v svojem glasilu in morda tudi v „Narodu“, kakor bi bilo samo naše glasilo in mi krivi njegovega veličastnega propada. Mi smo lojalni in priznavamo, da njegove kandidature nismo podpirali, priznavamo pa tudi, da vsa naša moč in najvstrajnejša agitacija ob času volitve ne bi bila pripomogla Jelencu do slavne zmage, pač

pa bi bila morda še bolj trpela veljava našega stanu, kakor je sedaj po Jelenčevi krivdi. To naj nam tovariš Jelenec verjame, ako hoče. Igrača bi bilo zavračati vse budalosti, ki jih je nakopičil zadnji „Učit. Tovariš“, toda bilo bi predolgo in predolgočasno, pa tudi brezvspešno, kar vemo tisti, ki pazno zasledujemo pisanje „Tovariševo“ in pa oni, ki so verjeli „svobodomiselnosti“ in „resnicoljubju“ Tovariševih urednikov in so se spustili z njihovimi nazori v nekako polemiko, ki pa niso dosegli drugega, da so jih „Tovariševci“ še bolj inzultirali. Morda bode ta izkušnja koga izmed nas streznila in bodo v bodoče pustili „Tovariševce“ v nebeški domišljavosti, v kateri najraje plavajo.

Duhovščina naj odgovarja na napade, ki jih prinaša „Učit. Tovariš“, sama, ako hoče. Mi pribijamo danes samo nekaj stvari, ki se tičejo tudi nas in sicer:

1. „Svobodomiselnost“, katero povdarja „Učit. Tovariš“ skoraj v sleherni številki, je *lašč* . . . zakaj svobodomiselnost, katero potem „Tovariševci“ prakticirajo, je samo *lažnjivi liberalizem*, ki ne pušča poleg svojega mnenja nobenega drugzega več. To smo dokazali že lansko leto, pa ponovimo to danes še enkrat, ker so nam ponudili „Tovariševci“ sami tako ugodno priliko. Sedaj iznova žugajo s „prangerjem“ tistim učiteljem, ki niso volili liberalce niti niso hoteli za nje agitirati, in poleg tega pa še tistim učiteljem in učiteljicam, ki so naročniki „Slov. učitelja“ in od nadučiteljev zahteva, da vrnejo „Slov. učitelja“, ako bi ga kaki predsednik šol. sveta hotel vriniti v učiteljsko knjižnico. *Taka je svobodomiselnost „Tovariševcev“!* Strah jih je, da bi ne dobil kdo drugačnih mislij, kakor jih usiljujejo učiteljem sami . . . Toda „Tovarišev“ pranger ne bode pomagal. Med nami je še dovolj mož, ki se z grožnjami in sramotenjem ne dadó ugnati od Jelenca v kozji rog, prepričani smo pa tudi, da se še marsikdo odvrne od njih, ko vidi, da imajo namesto pametnih argumentov le grožnje, sramotenje in podli terorizem. Mi ne rečemo proti „Tovarišu“ nalašč nobene, saj vemo, da se bodo take hrane kakršno jim je lani ponujal in jim obeta letos, kmalu naveličali naročniki in ga pustili. Ker pa vemo, da bodo mnogi nadučitelji, ki mislijo samo z Jelenčevimi možgani, skušali terorizirati podrejeno učiteljstvo v smislu, kakor jim ukazuje Jelenec, prosimo, da se upró naši somišljeniki takemu vmešavanju v svoje pravice in nam sporočé eventuelne šikane od nasprotne strani. Mi jih bode mo drage volje branili.

2. „Naprednost“, s katero se bahajo „Tovariševci“, je fraza in *laž*. Napreduje se v dobrem in to je prava naprednost. Ako pa pregledujemo „Tovariša“ in gledamo počenjanje njegovih somišljenikov, vidimo, da ne napredujejo v dobrem, ampak samo v nesmiselni strasti, sovraštvu, oholosti (katero zamenjujejo s ponosom) in perfidnosti.

3. „Dostojnost“, katero mimogredé priporočajo svojim somišljenikom, je samo cenena fraza, zakaj boj, ki vodijo proti nam in proti duhovščini, je vse kaj drugzega kakor dostojen.

4. Laskanje s katerim vabijo učiteljice v svoj tabor je pa ostudna h i n a v š č i n a. Upamo, da učiteljice tega ne pozabijo in se ne zmenijo za zbadanje, s katerim se jih „Tovariš“ tu in tam spominja.

V takih razmerah kajpada zginja kolegijalnost in zaupnost, tu in tam pade kak „mož“, ki nima dovolj poguma, pa to nas ne sme plašiti. Pogumno gremo naprej po poti za znanimi cilji pod očitno zastavo brez strahu. Mi zmagamo brez dvojbe, zakaj ideje za katere se borimo so edino prave in naše orožje pošteno. Tovariši le brez strahu naprej!

„Slovenska šolska Matica.“

Prvi občni zbor „Slovenske šolske Matice“ se je vršil 29. decembra v Ljubljani v dvorani „Mestnega doma“. — Udeležba je bila dokaj obilna. Navzočih je bilo čez sto profesorjev, ljudskih učiteljev, učiteljic in duhovnikov.

Zborovanje je vodil predsednik pripravjalnega odbora gospod ravnatelj H e n r i k S c h r e i n e r. Ob otvoritvi pozove zborovalce, da zakličejo Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju trikrat „Slava“, čemur se zbor navdušeno odzove. Nato pozdravi navzočega župana ljubljanskega Iv. H r i b a r j a in razloži namen „Slovenske šolske Matice“ z jedernatimi besedami. Glavne misli njegovega govora so bile naslednje:

Časni in večni blagor človekov zahteva, da se mu razvijajo duševne in telesne moči. Za razvoj telesnih moči skrbi država z modro socialno politiko. A važnejša kakor materijalna, so duševna dobra. Ta nadvladujejo v zgodovini narodov. Zato je velevažno, da se razvoj duševnih moči primerno pospešuje. Pri duševni naobrazbi pa je zlasti vpoštevati s m o t e r, ki ga hočemo doseči, in n a č i n, kako naj ga dosežemo. Smoter duševne naobrazbe nam kažeta verstvo in filozofija, n a č i n vzgojnega delovanja pa nam opisuje pedagogika. Zato je ta veda zelo velike važnosti za kulturni napredek vsacega naroda. Naši pisatelji so doslej na pedagoškem polju veliko storili, a njihovemu delovanju je manjkalo pravega središča in zistema. To pomanjkljivost hoče odpraviti „Šolska Matica“. V njej se moramo združiti vsi, učitelji srednjih in ljudskih šol. Profesorji srednjih šol večkrat tožijo, da ljudska šola ne izvršuje svoje naloge, da učenci nimajo dovolj podlage za daljno izobrazbo. Kaj je vzrok tej tožbi? Ker se ljudski in srednješolski učitelji premalo poznamo, ker ne delujemo vzajemno. „Slov. Matica“ naj združi vse učitelje k skupnemu jednotnemu delovanju na polju vzgojeslovja. Da bode moglo društvo vspevati in svojo nalogo izvrševati, treba mu je krepke gmotne podpore. „Matica“ bode delovala pred vsem praktično. Politika je izključena.

G. župan Iv. H r i b a r izraža svoje veselje na vstanovitvi „Šolske Matice“, ker je društvo velikega kulturnega pomena. Zato pozdravlja „Matico“ v imenu ljubljanskega mesta. Veseli ga, da bode središče vsemu pedagogiško-slovstvenemu delovanju v Ljubljani in da stoji družstvu na čelu spretnosti.

Tajnik g. nadučitelj Fr. Gabršek prečita došle brzojavke in poroča o delovanju začasnega odbora. Dosedaj se je bavilo z izdavanjem pedagoških knjig „Pedagogičsko društvo“ v Krškem, ustanovljeno leta 1886. To društvo se je nameravalo l. 1896. premestiti v Ljubljano. Ker se to ni moglo zgoditi, sklenilo se je l. 1899., da se ustanovi novo društvo z imenom „Šolska Matica“. Dotični odbor je sklical o božičnih počitnicah lanskega leta osnovalni zbor v Ljubljano, ki je sprejel predložena pravila. „Šolska Matica“ namerava izdajati „Pedagogični letopis“, ukoslovje, specialno metodiko vseh učnih predmetov, knjigo realij, komentar k čitankam, vzgojeslovje, logiko, zgodovino pedagogike, učne knjige itd. Prirejati hoče pedagoška predavanja po raznih krajih. Dela bode obilo, pisatelji se bodo našli in so deloma že zagotovljeni. Ker tudi na višjem mestu z veseljem pozdravljajo naše kulturno delo, nam bode delo olajšano. „Šolska Matica“ šteje že blizu 600 rednih in ustanovnih članov; upati pa je, da naraste to število s pomočjo vrlih poverjenikov skoro na 1000, zlasti ker se bodo v kratkem poverjenišva pomnožila.

Blagajnik g. ravnatelj Andr. Senekovič poroča o dosedanji denarni upravi. Iz njegovega poročila je razvideti, da je plačalo v teku enega meseca 459 rednih in ustanovnih članov 2036 K udnine, in to učiteljev in učiteljic srednjih šol, učiteljišč in ljudskih šol, duhovniških in posvetnih, okrajnih in krajnih šol svetov, ljudskih šol in nadučiteljev, a večina poverjenikov še ni vposlala prispevkov. Največ društvenikov se bode nabralo za časa okrajnih učiteljskih konferenc.

V odbor, ki se je takoj konstituiral, so bili za prihodnje triletje per acclamationem izvoljeni: predsednikom g. učiteljski ravnatelj H. Schreiner; kot odborniki, in sicer za Kranjsko: gosp. učiteljski ravnatelj Fr. Hubad podpredsednikom, gosp. nadučitelj Fr. Gabršek tajnikom, g. gimnazijski ravnatelj Andr. Senekovič blagajnikom, g. učitelj Jak. Dimnik knjižničarjem; za Štajersko: g. učiteljski profesor in okr. šolski nadzornik gospod dr. Janko Bezjak in gosp. nadučitelj Vekoslav Strmšek; za Primorsko in Koroško: gosp. učiteljski profesor Viktor Bežek in gosp. okrajni šolski nadzornik Fr. Finžgar. Namestniki: za Kranjsko gospod okrajni šolski nadzornik Andr. Žumer, za Štajersko gosp. nadučitelj Jos. Mešiček, za Primorsko in Koroško g. učiteljski profesor Jos. Apih. Urednikom društvenih objav je bil izvoljen g. okrajni šolski nadzornik prof. Fr. Levec. Presojevalci računov so g. gimnazijski profesor dr. Iv. Světina, gospod učiteljski profesor Ivan Macher in g. učitelj Ivan Krulec. — Na podlagi dotičnega tajnikovega poročila so se določile nagrade za književna dela po 40 do 48 K od tiskovne pole za izvirna, in po 32 K za prevedena dela. Na podlagi poročila g. blagajnika se določi proračun za naslednja tri leta in sklene izdati za l. 1901 „Pedagogični letopis“ in I. del knjige za realije, namreč „zgodovino“. Nadalje se posvetuje in sklepa o raznih nasvetih in željah odbora in društvenikov gledé poslovnika in izdavanja društvenih knjig. Slednjič sklene gosp. predsednik zborovanje s prošnjo, naj p. n. društveniki zaupajo novemu odboru, ki se hoče z vsemi močmi potruditi, da uresniči dano in prevzeto nalogo. — Dopoldne istega dne je gosp. ravnatelj Andrej

Senekovič priredil v fizikalni sobani I. državne gimnazije električne demonstracije s primernim razlaganjem, ki so bile jako poučne in katerim je sledilo mnogobrojno zbrano učiteljstvo z velikim zanimanjem. — Po občnem zboru je isti gospod v mestni elektrarni razjasnjeval električne naprave in tudi pri tem žel od poslušalstva zaslužen priznanje in zahvalo.

Prva podružnica „Slomškove zveze“.

Mi vstajamo!

Slovensko katoliško učiteljstvo se je začelo zavedati svojega vzvišenega zvanja, začelo je spoznavati tiste, ki danes kriče in se roté, da so katoliški kristijani, jutri pa zahtevajo v svojih glasilih „ločitev cerkve od šole“. Slov. katoliško učiteljstvo ne sme s temi stati v isti vrsti, mora se od njih ločiti in se je tudi že ločilo!

Dné 10. septembra m. l. si je osnovalo lastno društvo, katero je po svojem uzorniku imenovalo „Slomškovo zvezo“. Toda to nam še ne zadostuje; mi gremo še dalje. Vsi, kar nas je istega mišljenja, se hočemo združiti še tesneje, da se bomo tem laglje navduševali za svoje vzvišene ideale, da bodemo tem laglje dosegali najlepše uspehe pri vzgoji in pouku, ter da bodemo tudi sebe vedno bolj in bolj izobraževali.

Dné 10. januarja je bil v Idriji prvi shod „Slomškove zveze“. Na dnevnem redu je bila v prvi vrsti ustanovitev prve „podružnice za idrijski sodnijski okraj“.

K temu shodu, ki se je vršil v gorenjih prostorih g. Fr. Didiča, se je zbralo mnogo učiteljstva iz Idrije in okolice, več katehetov in drugih prijateljev šolstva.

Odbor je povabil tudi vse one učitelje in učiteljice idrijskega sodnijskega okraja, ki niso člani „Slomškove zveze“, z namenom, da i ti spoznajo, da „Slomškova zveza“ ni tak strah, kakor ga slika „Učit. Tovariš“, temveč, da je le društvo zavednega katoliškega učiteljstva, ki pozna svoj vzvišen stan in svojo vzvišeno nalogo. Neprijatelji „Slomškove zveze“ naj bi na tem shodu spoznali, da katoliško učiteljstvo teži le po večji stanovski izobrazbi in da se vna le za vzgojo in pouk, ki sloni na trdni katoliški veri.

Ker se radi daljne poti predsednik „Slomškove zveze“, gosp. Fr. Jaklič, ni mogel udeležiti tega shoda, je otvoril in vodil zborovanje tajnik „Slomškove zveze“, c. kr. učitelj Jos. Novak s prisrčnim pozdravom na vse zbrane ter z željo, da bi to zborovanje ne bilo brezuspešno, temveč, da bi obrodilo obilo najlepšega sadu.

Zapisnikarjem sta bila izvoljena gospodična K. Jeschenagg in gospod A. Šabec.

Shod so brzojavno pozdravili iz Dobrepolj gg. Jaklič in Ramoveš in gospa Jaklič-Arko ter iz Kamnika gosp. J. Cenčič. Gosp. Fr. Oswald je sporočil pozdrav in blagoslov prevzvišenega gosp. knezoškofa dr. Antona B Jegliča.

Nato dá predsednik shodu besedo gospod c. kr. učitelju Iv. Vogelniku, ki je poročal o pomenu podružnic „Slomškove zveze“, kakor sledi:

Slavna gospôda!

Na II. katoliškem shodu v Ljubljani se je osnovala „Slomškova zveza“, to je zveza krščansko - mislečih mož, ki se pečajo z vzgojo in s podukom slovenske mladine. „Slomškova zveza“ je krščanska organizacija slovenskega učiteljstva. Glavni namen te organizacije je podpirati nravno-verske, pedagoške in patrijotiške smotre šole temeljem katoliških načel in zastopati materijelne stanovske interese učiteljstva. „Slomškova zveza“ se izpopolni s snovanjem okrajnih podružnic, katere podpirajo centralno društvo. Prvo tako podružnico hočemo danes osnovati za idrijski sodnijski okraj s sedežem v Idriji. Program „Slomškove zveze“ je naš program, s tem je vse povedano. Dva svitla dragocena bisera ima slovenski narod, to je katoliška vera in materina beseda. Naša skrb bode, slovenskemu narodu ta dva bisera ohraniti neomadeževana, kajti naš narod stoji in pade ž njima. Dva važna činitelja stojita slovenskemu narodu na strani, to sta učiteljski in duhovski stan. Kakor dve svitli zvezdi vodnici naj vodita naš narod k časni in večni sreči. Kjer učitelj in duhovnik složno delujeta in drug drugemu podpirata, tam se ljudstvo probuja in zaveda, tam je mir in sreča doma.

Ako hoče „Slomškova zveza“ vspešno delovati in koristiti celokupnosti slovenskega naroda, treba ji je podružnic. Podružnico „Slomškove zveze“ lahko osnujejo njeni člani v vsakem sodnijskem okraju.

Kaj pa bode naloga podružnice „Slomškove zveze“? Podružnica bode zbirala svoje člane in budila stanovsko zavest. Osamljen človek je kakor kaplja na veji, v slogi pa je moč.

Podružnica bode krepko odbijala vse napade in varovala ugled svojih članov.

Podružnica bode skrbela tudi za nadaljno pedagoško izobrazbo svojih članov s tem, da bode ustanovila dobro knjižnico, katera bode vsem članom na razpolaganje.

Podružnica bode o primernih časih prirejevala izlete v razne kraje sodnijskega okraja, kjer se bodo vršile konference. Predmeti konferencam bodo podučna predavanja, praktični nastopi v šoli in razgovori o vsem, kar more povzdigniti stanovsko čast in pospešiti vzgojo in izomiko milega naroda.

Razprave važnih šolskih vprašanj se bodo objavile v „Slov. Učitelju“.

Podružnica bode šla v vseh šolskih zadevah svojim članom na roko.

Podružnica bode imela prave in podporne člane, kateri morajo pa že člani „Slomškove zveze“ biti. Pravi člani bodo vsi tisti, ki se pečajo z vzgojo in podukom šolske mladine, podporni člani pa taki, ki so prijatelji dobre šole.

Častita gospôda! Kdor spozna potrebo še bolj tesne združitve članov „Slomškove zveze“ v idrijskem sodnijskem okraju, bode glasoval za osnovanje podružnice v Idriji.

Po poročilu g. Iv. Vogelnika, ki je bilo z živahnim odobravanjem sprejeto, se je prebral načrt pravil „podružnice Slomšekove zveze za idrijski sodnijski

okraj". Načrtana pravila so se le nekoliko spremenila. Predložé se takoj visoki deželni vladi v potrjenje.

Na podlagi sprejetih pravil se je osnovanje podružnice soglasno sprejelo in je takoj sledila volitev odbora za prvo podružnično leto. Izvoljeni so bili v smislu § 34. ravnokar sprejetih pravil sledeči gospodje in gospodične: Anton Hribar, Jos. Novak, Avg. Šabec, Ivan Vogelnik, Katar. Jeschenagg in Mar. Jurman.

V smislu § 8. podružničnih pravil določili so se nato letni prispevki v pokritje podružničnih stroškov. Sklenilo se je z ozirom na to, da se osnuje za podružnico po možnosti lastna knjižnica, da se prispeva v pokritje stroškov za prvo leto po 2 K od člana.

Kot posebno veselo znamenje, da hoče nova podružnica vsestransko pospeševati stanoško izobrazbo svojih članov, smemo imenovati srečno misel, ki je rodila sklep, da hoče naša podružnica prirejati vsak drugi mesec shode v različnih krajih idrijskega sodnijskega okraja, pri katerih se bode predavalo o pouku in vzgoji ter se razgovarjalo o raznih vprašanjih, ki se tičejo ljudske šole. Sklenilo se je, da naj bo prvi tak sestanek, ako bodo predložena pravila že dotlej potrjena, v Spodnji Idriji dné 18. aprila t. l. Primerno predavanje je obljubil g. Avg. Šabec.

Odbor je pa poskrbel, da že ta shod pokaže, kakó si misli take poučne shode, o katerih se je ravnokar sklepalo. J. Novak je prebral svoj sestavek: „Stara in nova šola.“ Opozarjal je v svojem spisu na nekatere stvari iz stare šole, bi se bilo tudi v novi ozirati, ker bi tudi tej ne bile na kvar, temveč bi ista ž njimi še marsikaj pridobila.

Tudi gg. M. Arko in I. Vogelnik sta pojasnila svoje misli in nazore o stari in novi šoli ter povdarjala, da je imela stara šola prav tako svojo dobro in slabo stran, kakor ima tudi nova šola svoje prednosti in svoje hibe.

Pri poslednji točki „slučajnosti“ nasvetuje g. Fr. Oswald, naj se sestavi zapisnik vseh onih znanstvenih knjig, katere ima kdo na razpolaganje in bi jih hotel članom podružnice posojati.

G. Fr. Goli je izjavil, da hoče v napravo knjižnice darovati 50 K, tudi g. Fr. Didič je daroval v ta namen 5 K in g. M. Arko 3 K.

Na predlog g. Fr. Oswalda se odpošlje udanostna brzojavka prevzvišenemu g. knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zahvali predsednik vse navzoče za mnogoštevilno udeležbo, pozove, da zakličejo trikratno „slava“ Nj. Veličanstvu presvetl. cesarju Frančišku Jožefu I. in svetemu očetu Leonu XIII. ter zaključi zborovanje.

Tako smo tu na meji krepko pričeli s krščansko organizacijo učiteljstva po posameznih okrajih. Odločno dejanje bodi najboljši odgovor „Tovariševim“ zabavljam in nesramnemu terorizmu.

Dopisi.

Z dežele. („Tovarišu“ v odgovor.)
Da, Slomškarice smo. Le imenujte nas tako! Ne sramujemo se tega imena, temveč hočemo pokazati svojo barvo. Le na „pranger“ z našimi imeni. Ne bodete nas takim potom ostrašili. To bo nam le v čast in ponos. Me smo odločne, kajti kdor je indiferenten — je neznačajan.

Ve, predrage koleginje, pa pogum! Ne bojte se pretenja in zaničevalnih opazk! Nasprotniki že ne vedó, kako bi si ohladili svojo jezico. Grozno jih peče naša „Zveza“ — zato bi nas radi s terorizmom ostrašili, da bi krenili na njih stran. Bodite trdne kot skala! Tistim, ki se še niso odločile, in ki jih nazivlje „Tovariš“, „Zuckerwasser“, pa kličem; Ne bodite omahljive! Prav sumi „Učit. Tovariš“, da se nagiblujete deloma na našo stran. Vest vas napeljuje na pravo pot. Le poguma ni. Odločite se torej in pristopite k naši „Slomškovi Zvezi“. Hočejo vas itak postaviti na „pranger“. Zato na noge! Naša zveza je prava. To mi je nehoté priznal liberalni učitelj, ko sva se prepirala vsak za svoje stališče, rekoč: „Gdč., ob smrti uri bi že bil vašega prepričauja, zdaj pa še ne.“ Ergo, naša „Zveza“ je prava. Zato hodimo Slomškarice nevstrašeno že v življenji pravo pot. po kateri bodo hrepneli nasprotniki še-le — ob smrti uri, kar bo pa že prepozno. Znano mi je, da nekateri nasprotniki pač spoznajo res-

nico naših načelov, a vsled svojeglavnosti in napačne sramožljivosti nočejo tega javno priznavati.

Naša zveza tudi nima namena, Vas Tovariševce, „zadrgniti“. Nismo tako neusmiljene. Slomškarice smo se odtegnile Vaši zavezi, ker smo spoznale, da padajo gg. kolegi v globoke zmote. Neka koleginja se je izjavila, da smo „Slomškarice“ že izgubljena. Za „Tovariša“ in Jelenčevo „Zavezo“ smo gotovo izgubljene. Žalostno pa je, da je ženska takih besedi. Ali je to častno? Mislim obratno: Ta koleginja je izgubljena, ker je padla že globoko v liberalizem. Izjavila je, da se ne boji razburjenih duhov, — me tudi ne. Pravite, da se bojimo duhovnikov. Odločno odgovarjamo. Tudi teh se ne bojimo! Izjavimo pa, da poslušamo njih propovedi in se strinjamo z njih nazori — ter delujemo vzajemno. To hočemo! O vzajemnem delovanju so že pisali naši somišljeniki v prvem letu „Slov. Učit.“ Če smo krščansko-verne, nam je tudi dolžnost jih poslušati. — Pobrli ste iz liberalnih listov zgodovinsko laž, češ, da je nek koncil hotel ženski celó dušo odrekati. Enako „Slovencu“ rečemo, da so to neumne smeti, ki jih pobirajo inteligentni „Tovariševci“.

Zato, predrage koleginje, zlasti začetnice, ne okužite se in ne bodite omahljive! Stopajte odločno in nevstrašno! *Učiteljica.*

Šolske vesti.

Razpisane učiteljske službe. Na Kranjskem. Na dvorazrednici v Cerkljah (krški okraj) je razpisana nadučiteljska služba s postavnimi dohodki, 100 K funkcijske doklade in 200 K stanarine. — Na trirazrednici v Veliki Dolini učiteljska služba s postavnimi dohodki,

Prošnje za obe službi do 21. januarja na okr. šolski svét v Krškem. — Na deškem oddelku trirazredne ljudske šole na Vrhniki je stalno oddati za moško učno moč učno mesto s postavnimi prejemki. Prošnje do 31. januarja. — Na dvorazrednici v Štrekljencu je razpisano

drugo učno mesto s postavnimi dohodki in prostim stanovanjem v stalno oziroma začasno nameščenje. Prošnje do 25. januarija 1901 na c. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju. — Na štirirazrednici v Senožeah je stalno namestiti učno mesto. Prošnje do 28. januarija na c. kr. okrajni šolski svet v Postojini. — Na Štajarskem. Stalno je namestiti sledeče učiteljske službe: 1. Pri Sv. Barbari eno mesto, III. plačilni razred in soba; 2. pri Sv. Duhu v Halozah, eno mesto, II. plačilni razred in soba; 3. pri Sv. Marjeti niže Ptuja eno mesto, III. plačilni razred in soba; 4. pri Sv. Vidu dve mesti, III. plačilni razred in sobi; 5. pri Sv. Bolfenku v slovenskih Goricah, eno mesto, III. plačilni razred in soba; 6. pri Veliki Nedelji eno mesto, III. plačilni razred in soba; 7. pri Sv. Miklavžu eno mesto, III. plačilni razred in soba; 8. pri Sv. Florijanu pri Rogatcu eno mesto, III. plačilni razred in soba; 9. pri Sv. Juriju na donački gori eno mesto, III. plačilni razred in soba; 10. v Žitalah (Sečiltan) eno mesto, III. plačilni razred. — Mesta pri Sv. Vidu, pri Sv. Juriju in v Žitalah se namestijo eventualno tudi provizorično. Prošnje do 20. januarija na dotične krajne šolske svete. — Na enorazrednici pri Sv. Joštu pri Kozjaku (šolski okraj Konjice) je razpisano mesto učitelja-voditelja, II. plačilni razred; v Šmarju pri Jelšah (Lemberg, okraj Šmarje) mesto učitelja-voditelja, III. plačilni razred; v Št. Petru pri Laškem, v Hrastniku (okraj Laško) in Polzeli (okraj Vransko) po eno učno mesto za učitelja oziroma učiteljico, II. plačilni razred; na ljudski šoli v Rečici (okraj Gornji grad) dve mesti za učitelje, oziroma učiteljice; v Gorici in Mozirju (isti okraj) po eno, v Št. Juriju ob Taboru (okraj Vransko) tri, v Prihovi in Stranici (okraj Konjice) po eno učno mesto za učitelja oziroma uč-

teljico, III. plačilni razred. — Prošnje potom okr. šolskega sveta na dotične krajne šolske svete do 30. januarija 1901.

Imenovanja. Gospod Fran Hubad, ravnatelj učiteljišča v Ljubljani, je pomaknjen v VI. činovni razred; profesorji Fr. Horak, Fr. Robič in Luka Lavtar na mariborskem učiteljišču v VII. činovni razred.

Umrla je dne 29. decembra gdč. Ana Rekar, učiteljica v Železnikih. R. I. P.

Nove šole na Goriškem. V občini Rupa-Peč se je ustanovila nova enorazredna ljudska šola. Nova šolska poslopja se zidajo v Vrtojbi, Vipolžah in na Gradšču.

C. kr. strokovna šola za lesno obrt in c. kr. strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo sta se administrativno združile pod direkcijo sedanjega direktorja. Zavod ima naslov: C. kr. strokovna šola za umetno obrt, in obsega sledeče stroke, za sledeče oddelke: I. dnevna šola za obdelovanje lesa a) mizarstvo; b) za strugarstvo; c) za rezbarstvo; d) za kiparstvo. e) za pletarstvo. II. Dnevna šola za umetno vezenje in čipkarstvo z naslednjimi strokovnimi oddelki: a) za umetno vezenje; b) za šivanje čipk; c) za izdelovanje čipk. III. Risarska dvorana za deklice.

Društvo slov. učiteljic. Dne 29. dec. 1900 ob 10. uri dopoldne je zborovalo društvo slovenskih učiteljic v „Nar. domu“. Zborovanje je s kratkim pozdravom na navzoče članke in goste otvorila gdč. K. Demšar namestu obolele predsednice A. Zupanove. Po tem pozdravu prečitala je tajnica gdč. J. Miklavčič zapisnik lanskega zborovanja ter podala nato poročilo o delovanju društva v preteklem letu. Društvo je bilo vložilo na dež. zbor peticijo, obsegajočo tri prošnje: a) za remuneracijo ženskih ročnih del učiteljici, ki ga oskrbuje, event. za nastavljanje učiteljic ročnih del na večrazrednicah; b) za povrnitev onih

10⁰/₀, ki so se po novem osebnem statusu odvzeli učiteljicam v prvih dveh plačilnih razredih — in c) za ustanovitev meščanskih šol za dekleta kakor za uravnavo pravnih razmer učiteljic, ki bodo delovale na teh šolah. Deželni zbor ni ugodil tej prošnji, kar pa ne bode oviralo, da društvo opetovavno ponovi svoje prošnje, dokler ne doseže svojega smotra. Odbor se je nadalje posvetoval o novo osnovanih pravilih, po katerih se ima društvo preosnovati (kakor hitro bodo nova pravila potrjena) v glavno društvo z 2 K prispevka na leto, z oddelkom bolniško-podporne blagajne, katera pravila se nahajajo v „Dodatku“ novih pravil. Tajnica omenja nadalje, da se kolegije hujskajo zoper svoje društvo, češ, da je osnovano v nasprotstvo učiteljskim društvom. Da temu ni tako, svedočijo vendar že pravila — treba pa tudi, da zastopnice okrajev po možnosti skrbé, da se taki napačni nazori ne bodo širili. Seveda imajo jednaka hujskanja vspeh le pri onih, ki se naših zborovanj ne udeležé. Da se doseže permanentno znižanje vožnje na naših železnicah, je društvo stopilo v zvezo z dunajskim društvom učiteljic ter se obrne še do čeških, da skupno delujemo za ta namen. — Nadalje se spominja vsled omožitve izstopivših in umrlih članov: prvim pošilja pozdrave — mej drugimi pa obžaluje izgubo vrle in vnete sotrudnice I. Vidic. Društvo je položilo na nje rakev venec s' trakovi in z napisom: Društvo učiteljic — svoji odbornici. Navzoči se v znak žalosti dvignejo s sedežev. Slednjič prečita tajnica še pismeno izjavo obolele predsednice, da se vsled bolehnosti ne more udeležiti zborovanja in radi tega tudi ne more nadalje sprejeti izvolitve v odbor. — Na to poročilo

sledí izvestje blagajničarice, iz katerega posnamemo, da ima društvo 721.60 K čistega premoženja. Pregledovalkama računov se izvolita A. Podrekar in A. Moos. — Referat O. Sittigove „Naša organizacija“ prečita gčn. K. Droll, ker je referentinja vsled bolezní bila zadržana. — Nato so se prečitala nova pravila, ki so bila z odobravanjem vsprejeta. Pri volitvi odbora je bila izvoljena gčn. K. Droll za predsednico in Vita Zupančič za drugo tajnico; ostali odbor je ostal stari. Pri nasvetih in predlogih se je stavil predlog: naj se društvo obrne s prošnjo na deželni šolski svét, da se učiteljske službe v bodoče ne bodo oddajale kar po domače „pod roko“, temveč zakonitim potom, z razpisom! Naj se prosi, da se razpišejo službe v Kamniku, v Zagorju, na Vrhniki i. dr., kjer se — deloma že drugič — namerja popolniti stalna in važna mesta s provizoričnimi močmi, starejšim in zaslužnim učiteljicam pa je s tem omogočeno vsako zboljšanje stanu! Jednoglasno vsprejeto. Predlog, naj društvo pristopi „Zavezi“, se je stavil od več strani. Na ta predlog javi tajnica, da društvo danes zboruje na podlagi dosedanjih pravil, po katerih (kot hranilnega društva) ne more pristopiti „Zavezi“ že zaradi prispevkov ne! Da pa je solidarno z učiteljskimi društvi, kjer se gre za skupne interese, je po sebi umevno. Naše društvo mora pred vsem samo sebi pridobiti tál, samo v sebi se okrepiti! Društvo združuj v sebi vse učiteljice, navdušuj jih za resno delo vzgoje mladinske — pa tudi za resno delo lastnega izpopolnjevanja! — Ta smoter kakor tudi blaga misel pomoči svojim članom v slučaju bolezní z gmotnimi sredstvi — je vodil ustanoviteljice društva.

Drobtine.

Prva podružnica „Slomškove Zvezde“ je srečno zasnovana. Trdno upamo, da nam bode kmalu mogoče poročati o novih njenih sovrstnicah. Pogumni nastop in možata odločnost bodi odgovor na terorizem nasprotnikov! Z Bogom naprej!

Stanovska čast in „Učit. Tovariš“. Kadarkoli se javno kritikuje postopanje kakega liberalnega učitelja, zažene „Tovariš“ strašen krik. češ, da se blati ugled učiteljskega stanu. Znani članek iz „Novega Lista“ je že dvakrat ponatisnil in skuša z njim delati za-se reklamo. Kako hinavsko pa je vse vpitje „o teptani časti učiteljstva“, vsak razsoden bralec lahko povzame iz zadnje številke. „Tovariš“ je sedaj postal nesramen pamflet najnižje vrste, kjer se sramoti in blati vse učiteljstvo, ki ne trobi z znanimi ljubljanskimi prvaki v isti rog. — Za Kosijem je na vrsti gospod nadučitelj Jurkovič, in „Tovariš“ obeta, da jih pride še več na „pranger“. Le tako naprej! Vaše nesramno početje bode imelo posledico, da se bodo vsi trezno misleči tovariši in tovarišice s studom obrnili od vas!

Učenost v „Učit. Tovarišu.“ Ta list se včasih rad ponaša z raznimi nagrabki iz leksikov in knjižuric, ki so navadno jako dvomljive vrednosti. Ker pa njegovi vredniki „ne znajo tako daleč samostalno misliti, kakor jim nos sega“ (besede „Učit. Tovariša“), pograbiyo vsako neumnost, ki jo dobé. Tako so tudi brezmiselno objavili v prvi letošnji številki novico, da je

„koncil v Makonu v 6. stoletju z enim glasom večine milostno priznal, da imajo ženske duše in da se tedaj smejo šteti po naših nazorih med ljudi in ne med živali.“ Ta zgodovinska laž, ki jo je „Tovariš“ pobral, je tako neumna, da jo more verjeti le kak bedak. Prelistali smo razne knjige, toda o koncilu v Makonu, ki bi se vršil v šestem stoletju, ni nikjer sledú. „Učit. Tovariš“ je zopet računal na kratko pamet svojih bravcev.

Banket gluhtonemih. Sredi meseca novembra imela so društva gluhtonemih v Parizu po navadi prejšnjih let na rojstni dan abbè de l'Épèèja svečani banket. Zjutraj se je opravila sveta maša. Abbè de l'Épèè, ki je bil rojen v Versaillesu dné 26. novembra 1712, je znani izumitelj pouka gluhtonemih. Kršč. šk.

Brezverska šola in volja narodova. V občinskih šolah milanskih ni vpeljan po zakonu verski pouk. Otroci se poučujejo v krščanskem nauku le tamkaj, kjer to stariši posebej zahtevajo. Preteklo šolsko leto so v Milanu zahtevali stariši za 85% vse šolske mladine verski pouk; v eni šoli, ki šteje največ učencev, pa celó za vso mladino. To je zopet dokaz, kako se često skladajo zakoni z voljo naroda. Kršč. šk.

Ženske so dobile dovoljenje, da morejo tudi na Avstrijskem slušati vseučilišna predavanja, in doseči doktorsko čast občnega zdravilstva, kakor tudi čast doktorja filozofije; ravno tako se morejo podvreči izpitu za lekarstvo.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.